

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim koncem leta poteče naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naročnino naprej plačajo.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Louis Blanc.

Tekom zadnjega tedna skazal je narod francoski zadnjo čast jednemu svojih odličnjakov, možaku, ki se je odlikoval v dvojnem oziru, kot učenjak in kot politik. Vsled ozke duševne zveze, katera obstoji mej vsemi izobraženimi narodi, čuti jednako izgubo ves kulturni svet; vendar bode žalostni ta slučaj, smrt tega veljaka, morala zanimati posebno nas Slovence, vsaj pripada umrlec narodu francoskemu, do katerega goji naš narod stare, zgodovinsko utemeljne simpatije.

Dejali smo, da je bil Louis Blanc, o katerem nam je danes govoriti, zanimiva prikazen kot zgodovinar in kot državnik. Zgodaj stopil je v politično življenje. Rojen 1813. l. v Madridu, kjer je njegov oče zavzemal visoko uradniško službo na dvoru Napoleonovega brata, kralja Jožefa, prišel je

v Pariz kot dijak l. 1830, ter se moral prva leta boriti z revno in uboštvom. Bil je odvetniški pisatelj, potem domači učitelj, kmalu pa se je poprijel časnikaštva ter postal žurnalista, kakor je to uže navada na Francoskem, kjer se kariéra skoraj vseh velikih državnikov pričinja v uredniški sobi katerega časopisa. S svojim peresom zastopal je republikanska načela ter zlasti v „Reformi“ neprestrašeno se boril proti tedanji spridenej vladi Louisa Philippa. Vladale so takrat na Francoskem žalostne razmere, deloma podobne onej dobi našega ustavnega življenja, ko je pri nas kormilil „der Trinkgeldminister Giskra“. Kaj je koristilo francoskemu narodu, da je po pariških barikadah l. 1830 prelival kri — sad njegovih naporov užival je vendar le majhen in korumpiran del ljudstva, ona plutokracija, katera je narod kmalu še veliko bolj zatirala, nego nekdanje dedno plemstvo. Gospodujoča bourgeoisie brez domovinske ljubezni, brez srcá za narodno čast, brez idealnega čuta, njej na čelu Louis Philippe in prekanjeni minister Guizot, imela je državo kot molzno kravo ter skrbela le za to, da si polni žepe ter uteši svoje hrepenenje po potratnem in pohlepem življenji. V to gnilo družbo padel je l. 1840 Louis Blancov sloveči spis „L'organisation du travail“, v katerem mladi pisatelj posebno poudarja, da je glavno zlo naše dobe pretirani individualizem in prosta konkurencija ter odločno zahteva, naj država sama se polasti cele obrtnije ter naj sama skrbi za zaslužek delavcev. Nekaj časa kasneje (1841—1844) objavi potem svoje prvo zgodovinsko delo, „L'histoire de dixans“, kjer popisuje v klasično lepem jeziku in z ostro karakteristiko dobo od l. 1830—1840. S to knjigo, katera je do 1868. l. kljubu velikemu svojemu obsegu (5 zvezkov) doživela celih 10 natisov, stopil je Louis Blanc mej najbolj znamenite in priljubljene francoske pisatelje, in ko je leta 1848 počila februaraska ustaja, ko se je brez resnega upora razrušila strohnela sistema Louisa Philippa in ko je „le roi citoyen“

sramotno pobegnil iz Francoske, nahajamo Louis Blanca v onej provizoričnej vladi, katera se je takrat ustanovila v pariški mestnej hiši. Njegovi kolegi bili so tedaj pesnik Lamartine, Ledru-Rollin, Garnier Pagès, Arago in znani načelnik „l'Alliance israélite, Cremieux. Sedaj imel je Louis Blanc priliko, praktično uresničiti svoje gospodarstvene nazore; brigal se je posebno za delavce ter v Parizu uravnal znane „narodne delavnice“. Vlada garantirala je vsakemu delavcu to, kar so takrat imenovali „le droit du travail“ ter je vsakemu delavcu brez posla v svojih delavnicah preskrbela delo in živč.

Znano je, da smela ta reforma nij imela pričakovanega uspeha. Zastonj se je trudil L. Blanc, da pomiri razburjene delavce ter posreduje mej njimi in mej vlado; ko so delavci 15. maja napadli narodno skupščino, moral je tudi on, da si nekriv teh nepostavnostij, pobegniti ter se podati v prognanstvo, najprej v Belgijo, potem na Angleško. Takrat so se posmehovali njegovim nameram; drugače pa jih utegnemo soditi dandanes, po bridkih skušnjah zadnjih desetletij. Od dne do dne se krči število onih, ki v svojem doktrinarizmu še vedno trde, da je gospodarstveni naš život čil in zdrav, in vedno se širijo oni krogi, ki resno mislijo na preustroj socialnega našega reda. Saj je stvar sama na sebi dovolj jasna: francoska revolucija osvobodila je sicer posameznega v političnem oziru ter razdrobila fevdalni gospodarstveni red, ali na njegovo mesto stopila je absolutna vlada produktivnega kapitala in politično svobodni državljani — postali so sužnji peščici kapitalistov! Jasno in gorostasno nasprotje mej teorijo in prakso stavilo je socialno vprašanje na dnevni red vseh kulturnih narodov; v gospodarstvenej literaturi dandanes socialističnih nazorov ne zastopajo več osamljeni radikali, kakor Lassalle, Marx, Robertus; bližajo se jim tudi konservativni ekonomski, kakor Schäffle in Adolf Wagner. Bismarck sam hoče upeljati nek državen socializem

LISTEK.

Natalija.

(Poslovenila Janja Miklavčič.)

Deset let pozneje.

(Dalje.)

VI.

„O Bog, papa!“ zaklicala je s strahom in tresla se po vsem životu.

„Ne, Natalija, svojega očeta se ti nij treba bati,“ tolaži jo Lujiza.

„Ne morem za to; vedno sem se ga bala. O, da bi vendar poprej umrla. Ne, vendar ne, saj imam še jedno dolžnost spolniti.“

Lujizini kodrčki, ki so sicer senčili nje čelo, bili so danes v naglici, s katero se je počesala, nekoliko višje zaostali in progá na nje čelu videla se je popolnem.

„Kaj pa imaš tukaj, mama?“ vpraša Natalija, „tega še nijsem zapazila.“

„Nič, nič! Nekedaj sem padla in od takrat se pozna!“

„Mene boli, ako te pogledam!“

„Tedaj bodem pa lase pogladila čez — tako!“

„Papa pride, uže ga slišim; — daj mi roko mama!“

Mrtvaško-bleda, a mirna ostane Lujiza, objemajoč roko skoro umirajoče hčerke. Niti pogleda nij obrnila od nje, ko prišumi svilnata obleka nje tašče in začuje korake svojega soproga.

Molče sta ona dva pristopila k bolnici.

Natalija se zravna po konci a še bolj tišči materino roko v svojej, drugo pa poda očetu: „Ljubi moj papa,“ zakliče s sladkomilim glasom in tako ljubim nasmehom, da se je nje sicer brezčutnemu očetu stajal tedaj ves led, ki je preobdal njegovo srce. „Natalija!“ vzklikne on, „Natalija!“ . . . in se zgrudi tik Lujize pred bolnega otroka. „Ubogo dete, tedaj me hočeš zapustiti? O Natalija,“ bolestno zajoče, „odpusti — odpusti mi, da sem jaz uzrok tvojega žalostnega, tugepolnega življenja, in tvoje rane, oh prerane . . .“ in krčevit jok mu

zaduši glas, da ne more one strašne besede izgovoriti.

S pogledom srčne bridkosti gledala je Lujiza sedaj očeta, sedaj dete, a govoriti nij mogla.

Boječe se ozre Kazimir na njo in prvo, kar je zagledal, bila je progá na nje čistem čelu; ona progá, ki ga je mučila toliko let, vedno se ponavljajoča v njegovem spominu.

„Oče,“ pokliče ga Natalija ter z mehko roko boža visoko njegovo čelo, „oče, ne govorimo o preteklosti! Kmalu se ločim od vaju in vesela se ločim, če — — Daj mi roko in spolni mi samo to!“

Rekši sklence obedve roki, očeta in matere, jedno v drugo; „papa,“ déje potem mehkim glasom, „tako ostanita z mamá vedno! Ne pripusti, da bi mama še dalje hodila sama po svetu. Jaz bodem vedno pri vama, ako ostaneta skupaj!“ — Utrujena se je nagnila.

Druzega nij bilo čuti v sobi, kakor zamolko ječanje Kazimirovo in tiho ihtenje Lujizino.

Kneginja Dalmačin, ki je nekaj časa tiho gledala ta prizor, obrnila se je zaničljivo in odšla iz

in tudi v Avstriji čuli smo v zadnjih parlamentarnih debatah zanimljive in velevažne govore plemenitih poslancev Liechtensteina in Belcredija ter čitali strastne napade, s katerimi glavni organ naših borzijancev, „N. Fr. Presse“, jima očita socialistične nazore. Gotovo bodemo tedaj dandanes morali bolj previdno soditi o Louis Blancu in njegovih namerah, nego se je to storilo pred tridesetimi leti.

Ali Louis Blanc nij samo znamenit politik, on je ob enem jeden najrodovitnejših in najodličnejših francoskih zgodovinarjev. Najzrelejše delo njegovo v tej stroki je „L'histoire de la revolution française“, obširno delo, obsegajoče celih dvanajst zvezkov. Odkrito rečemo, da nam iz prvega nij ugajal stil te knjige; pisano je čudovito lahko, čita se kakor kak zanimiv roman in to malo ugaja nam, ki smo vajeni resnega nemškega zgodovinarstva ter oblastnih nemških zgodovinarjev, katerih se navadno še drži prah folijantov in učena pajčevina arhivov. Ali kdor temeljito čita Louis Blanca, prepričan se bode kmalu, da je mož vendar le jako vesten preiskovalec, da ima na razpolaganje velikansko gradivo ter da je zlasti prvi in do sedaj tudi jedini zgodovinar, kateri je za francosko revolucijo porabljal bogate zaklade britanskega muzeja. Jednako ga sodijo strokovnjaški krogi in celo njegov nemški tekmeč Sybel ga imenuje v svojej „Historische Zeitschrift“ „den grossen Meister der Geschichtschreibung“!

V prognanstvu živel je Louis Blanc celih dolgih 22 let, od 1848. do 1870. leta. Ko se mu je spolnila srčna želja, ko se je vrnil v lepo solnčnato domovino, našel jo je v nesrečnem obupnem položaji. V deželi zmagujoči protivnik, Nemeč, kmalu potem v Parizu besni upor komune, ona krvava ustaja, v katerej sta se na tako grozovit način bratila brezumna zaslepljenost in brutalni zločin. Tudi v tej narodnej nezdobi bil je Louis Blanc, od Francozov poslanecem izvoljen, pravi vzgled in uzor domovinske ljubezni; podpiral je vlado narodne obrambe, obsojal komunarde, dasi vnet za municipalne pravice, ter 1872 glasoval za prepoved zloglasne „internacionale“. V zadnjih letih se je potem le redkokedaj kaj čulo o njem, še le sedaj, ko je smrt 70 letnega starčeka pretresla ves francoski narod, čita se zopet po vseh časnikih celega sveta ime — starega socialdemokrata!

Vemo sicer, da ne moremo v vsakem oziru Louis Blanca kot vzgled postavljati slovenskemu narodu. Samo po sebi se razume, da za njegov republikanizem mej našim strogo dinastičnim, zvesto udanim narodom niti mesta nij. Tudi na njegovo prenapeto cerkveno-politično mišljenje se mi Slovenci gotovo ne bodemo ozirali; preživo čutimo potrebo krepkega in vestnega duhovenstva v moralnem in v narodnem oziru, da bi kedaj hoteli posnemati žalostno proticerkveno rovanje francosko, katero je ugonobilo prvo francosko republiko, ter bode brzkone uničilo tudi sedanjo ljudovlado. Vendar pa, če se oziram na Louis Blancov zlati značaj, na njegovo čisto rodoljubje, na njegovo učenost in ne-

umorno delavnost, bode se marsikateremu od nas v srcu rodila tiha želja: „Bog nam daj vsaj nekaj enakih značajev, vsaj nekaj jednacih poštenih in požrtvovalnih delavcev, kakor je bil francoskemu narodu Louis Blanc!“ —j—

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. decembra.

V petek predložil je grof Taaffe **državnemu zboru** dva načrta o državnej podpori, po katerih se zahteva za Tirole 4 milijone, za Koroško pa 1.500.000 gld. Minister za poljedelstvo predložil je postavbe o uporabi mladih delavcev in žensk, o vsakdanjej delavski dobi in o nedeljskem počitku pri rudokopih. Predloga o povišanji kredita za arlsko železnico vzprejme se brez debate. Na to se nadaljuje debata o §. 24. obrtne novele. Generalna govornika bila sta Sax in Stourzh. Paragraf ta vzprejel se je pri imenskem glasovanju z 220 proti 67 glasom. — V večernej seji obravnavalo se je nadalje ter nepremenjeno vzprejeli §§. 25. do uštetega 55., in v saboto z malimi spremembami do §. 121. Žvahno debato vzbudila je predloga o privolitvi vojaških novincev za l. 1883. Schöffel in Hackelberg poprijela sta se prilike, da sta mogla hudo in strastno napadati novo vojskino ustrojenje; prvega je kaj z lahka pobil in osmešil dr. Fanderlik. V večernej seji prijavila je vlada postavni načrt, zadevajoč komanditne in delniške družbe.

Coroninijev klub se je konstituiral ter se je oficijelno prijavil dr. Smolki in vsem klubom; naziva se liberalni osrednji klub ter šteje doslej 21 poslancev. Pri §. 24. obrtne novele glasovali so vsi proti vladinemu načrtu o izkazu sposobnosti.

V zadnjem seji **ogrskega** državnega zbora izjavil je minister Trefort, da je proti reklamaciji ogrskega Medmurja iz zagrebške diocese, ker bi bil potem zagrebški nadškof čisto hrvašk in bi ogrska vlada ne mogla več toliko uplivati na njega izvolitev. — Trefort je tudi proti predlogu Irany-ja o verske svobodi; država mora si pridržati pravico, ne pripoznavati takih veroizpovedanj, katere so državi nevarne, kakor n. pr. Nazarenci in ogerski baptisti.

Vnanje države.

Srbska skupščina otvorila se je slovesno s prestolnim govorom. Kralj zahvalil se je v njem svojemu ljudstvu za njega udanost; dvojno zahvalo dolžan je Bogu, da je povodom njegove rešitve iz smrtne nevarnosti ob enem dal ljudstvu priliko, izkazati to svojo udanost. Njegovo trdno zaupanje v bodočnost kraljestva je le še podkrepjeno s temi dokazi udanosti. Odnosaji Srbije k inozemstvu so vseskozi dobri; to se vidi iz dokazov prijaznostij onih vladarjev, s katerimi je osebno občeval. Prav prijetno je dirnul kralja prijazni vzprejem od strani bulgarskega kneza in njega naroda. Konečno prestolni govor zadovoljstvom poudarja, da so gospodarske razmere prišle v ugoden položaj in omenja nekaterih načrtov, ki se bodo predložili skupščini, kakor o carinskem tarifu, narodnej banki in borzi. Na to se je skupščina takoj konstituirala, ter je bil predsednikom voljen Kujundžić, podpredsednikom Glisić. Štirje radikalci niso hoteli priseči ter bodo morali najbrže odložiti svoje mandate.

Družba za povzdigo **ruskega** trgovinskega brodogovja sklenila je očigled uničujočej konkurenci angleškega trgovstva, da hoče svoje povzetje omejiti le na povzdigo brodogovja ob obalih in posebno svojo pozornost obrniti na to, da iz primorskih prebivalcev izredi prave mornarje. Državni senat dovolil je komunikacijskemu ministru zajem 5½ milijonov rubljev za nasvetovane vodne gradbe. General Černajev nasvetoval je vladi, naj v Turkestanu upelje kulturo svilnih červičev. V ministerstvu za notranje zadeve sestavljajo židovski komisijon sklenil je, da se imajo zbrojiti vsi v Rusiji živeči židje. — Dopisnik „Pol. Cor.“ poroča o pogovoru, katerega je imel te dni z grofom Ignatjevom. Zaduji oporekal je nastale trditve, da hoče on zopet ustopiti v državno službo. Grof Ignatjev hoče si ohraniti mir ter ne čaka na nobeno službo. Mej drugim je tudi rekel, da ne razume, kako so mogli njega, ki je nekdanj vendar opravljal najvišje službe, povodom njegovega zadnjega potovanja v Pariz imenovati poslanca panslavistične stranke.

Domače stvari.

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba preteklo soboto brojil je 43 obiskovalcev, katerim je predsedoval gosp. R. Bežek. Gosp. E. Lah čital je jako zanimljivo sestavljeno razpravo o „Kraških jamah“ v obče, specijelno pa o „Postonjski jami“, o „Črnej jami“ in o „Planinskej jami“. To jako pohvalno vzprieto berilo tiskano bode v „Lj. Zvonu“. Gosp. profesor Šuklje imel je govor o umršem Louisu Blanc-u, kateri prinašamo danes na uvodnem mestu in o katerega izrednej zanimljivosti se čitatelji zamorejo prepričati. Po primernih stvarnih govorih gg. dra. Zarnika in Bežeka pričel se je glasbeni del, v katerem sta se posebno odlikovala tenorista gg. Razinger in dr. Samec, ki se je kot gost udeležil tega vseskozi zabavnega in jako prijetnega večera.

— (Filharmonično društvo ljubljansko) priredilo je bilo v nedeljo s sodelovanjem pianistinje gospe Lucille Podgornik-Tolomei iz Gorice koncert v spomin 112. rojstvenega dueva svojega slavnega častnega člana, godbenika-velikana L. von Beethoven-a. Pričel je program z ouverturo Beethovenovega „Cariolana“ za orchester. Kot drugo točko svirala je gospa L. Podgornik-Tolomei Beethovenov Clavier-Concert op. 58. s spremljevanjem orchestra — kompozicijo, katera je dajala prilike dovolj občudovati čudovito spretnost umeateljnice na tem instrumentu. Mnogoštevilne težavne pasaže in trilerje izvela je gospa koncertantinja s tako navidezno lehkoto, ki je lastna samo pravim umetnikom, katerim tehnična stran umotvorov ne prizadeva nikakih ovir, uglobiti se povsem v misel skladatelja. Ne smemo tudi pozabiti precizne intonacije v vzajemnem igranju z velikim orchestrom, kar je bilo tem težavneje, ker je gospa koncertantinja po običaji virtuofov vse obširne točke izvajala na pamet. Kot 4. točka igrala je gospa Podgornik-Tolomei Rossini-Lisztovo: „Gita v gondoli“ in Mendelssohnovo „Lovsko pesem“, pri katerih prvej smo posebno občudovali lahke navdarke in čarobni piano

sobe, da bi premišljevala o strašnej novici, katero jej je Kazimir prinesel in katera jej je podrla vse zlate gradove.

„Ali mi oblubiš, papa?“ vpraša zopet Natalija.

„Ne povprašuj mene, ljubo dete“, zdihuje on; „vprašaj mater svojo, ki sem jo pahnil od sebe; ona naj določi: jaz sem nesrečen, morebiti tudi obsojen — ona me bo gotovo zavrгла.“

„Mama, čuješ? govori: ali je res? Ali boš zopet zapustila mojega očeta?“

„Kar je Bog združil, jaz ne smem ločiti. Ako me on k sebi pozove, ne smem se braniti!“

„In tvoje čelo, Lujiza?“

„Pusti, pusti; to so preteklosti!“

„Vprašaj jo ti Natalija, če mi odpusti; jaz se ne upam.“ In predno je bolnica mogla spregovoriti, objela je Lujiza z obema rokama Kazimira in bila sta združena.

„Oh“, vzdihne Natalija, „kako srečna bosta sedaj — in jaz moram ravno sedaj umreti!“ — Solčni žarki igrali so tako ljubo po mirnih morskimi valovih, sem od gozda pa je lahen vetrič pihljaj

blage vonjave; — kar zazvoni zvonček bližnje cerkve, tako otožno-doneče se je razlegal glas po mirnej naravi — in Natalija je sladko se smehljaje izdihnila dušo. Ločila se je smehom od sveta, ki jej poleg vsega bogastva in obilosti nij podal sreče; in zadnje besede donele so veselo: „Na svidanje, dragi roditelji — tam gori, na svidanje v ljubezni!“

Mirna in tiha stala je trpeča mati, kakor nekdanj poleg mrtvega očeta, sedaj poleg mrtve hčerke.

Drugače Kazimir. V prvem trenutku, ko mu pomenljivi pogled Lujizin potrdi žalostno resnico — zapusté ga moči in omedli. Mati njegova prihiti, da bi mu stregla, a on jo pahne od sebe: „Idi! ti si uzrok te izgube! Svojo stopnjo, ime svoje, morebiti tudi čast — svoje dete izgubil sem radi tebe! O Lodojska, Lodojska!“

Prijela se ga je vročnica. Kneginjo-mater jelo je to stanje sinovo skrbeti in veli poklicati Lujizo, a ta jej odgovori, da knez Dalmačin, ki ima strežajev na izbiro, njene pomoči ne potrebuje.

A Kazimiru je bilo vedno huje, skrb kneginje

vedno večja. Sklene toraj, kar je nij malo premagovanja stalo, sama iti k Lujizi.

Prišla je v sobo, ko je mati ravno kinčala mrtvo truplo svoje hčerke z venci in cveticami. „Lujiza“, jo je ogovorila, „ne domišljaj si, da te bo prošnja iz mojih ust genila bolj kot katerega družega — a prosim te, pozabi, kar je bilo in glej v meni samo mater! Tudi moj otrok potrebuje pomoči — a mene odganja in tebe kliče! O pozabi Lujiza, pozabi in pomagaj sedaj, ko je tako nesrečen!“

„Kje je?“ praša Lujiza kratko.

„Ali naj bo tudi tū smrt moje plačilo?“ praša sama sebe, ko vročo glavo Kazimirovo poškropi s hladno vodo. „Bodi miren Kazimir, najin otrok je pri Bogu!“ —

„Lodojska, ne zapusti me“, prosil je, „ona je položila tvojo roko v mojo — o ne odtegni je!“ In krčevito je stiskal njeno roko v svojej. „Ne, ti me ne zapustiš, o služi svojemu Bogu, kakor hočeš, jaz sem strašno kaznovan.“

„Ne, ne“, prepričuje ona, „nikdar te ne zapustim; skupno bodeva jedenkrat pri Nataliji!“ (Konec prih.)

zibajoče se ladijce. Zaključila pa je koncert veličastna tretja symphonijska Beethovenova, nazvana „Eroica“, obstoječa iz 4 stavkov, ki se glede možnosti v mislih in izpeljavi ter poetičnosti oblike prišteva najvišjim navdahnjenjem in umotvorom velikega mojstra.

— (Morilka moža.) Cele trume ljudij, gotovo nad tisoč, stalo je danes zjutraj uže dolgo pred deveto uro od Žabjeka po trgu sv. Jakoba do deželne sodnije poslopja, tudi po vseh stopnicah in mostovžih natlačeno polno, da bi videli morilko svojega moža Franjo Možino in njenega ljubčeka Matevža Kovačič-a kmetskega fanta, katera sta na dolenski cesti takraj Lavrice umorila kmetskega posestnika Možino. Frančiška Možina je ženska jako neznatne postave, grdega obraza in škili na jedno oko. Tudi nje ljubček, kmetski fant Kovačič Matevž, je suh, jako zanikern bled fant. Predsednik g. Grčar pozove priče, katerih je 36. A glavne priče, beračice Virant, katera je isto noč, ko se je vršil umor, spala v šupi in vse slišala, manjka, dasiravno so imele vse žandarmerijske postaje in vsi sodnijski služabniki v deželi nalog iskati jo. Predsednik vpraša zatoženo, je li zadovoljna s tem, pa se vrši obravnavo brez navzočnosti glavne priče Virant, in da naj se nje izjava samo prebere. Zatožena Možina pravi, da naj gre obravnavo le naprej, da pa je vse, kar je izpovedala Virant, laž. Zagovornik advokat Brolich nasvetuje, naj se obravnavo preloži. Temu ugovarja zastopnik državnega pravdnštva g. Pajk, češ da §. 152 kazenskega postopnika izrečno izjavlja, da ako se ne more priča najti, da bi prišla k konečnej obravnavi, se prebere izpovedba njena. Zagovornik Kovačiča, g. dr. Mosche pravi, da ima kazenski postopnik v prvi vrsti princip javnosti in ustne izpovedbe. Če tedaj glavne priče nij, katera se bode pa uže še našla, naj se obravnavo preloži. Sodišče posvetuje se dolgo časa in čez pol ure naznani predsednik, da se obravnavo preloži, dokler se ne najde priča beračica Virant. — „Kriminal-doktorji“, kateri so polnili do zadnjega prostorčka sodnijsko dvorano, odšli so jako žalostni, kajti tridnevna zabava in gorki zrak v dvorani splavali so po vodi.

— (Nezgoda.) V četrtek 14. t. m. našli so v našem gozdu mrtvega človeka. Proti večeru pripeljali so ga v Borovnico, in tu leži uže tretji dan v mrtvašnici, da pride komisija pogledat, na kak način je poginil. Pos (domovinski list), kategera je imel pri sebi, kaže, da je ogljar, doma tam od Žirov. Tisti, ki so ga našli, trdijo, da je prej ko ne se preveč žganja navlekel in vsled tega poginil — ker so dobili pri njem ubito steklenico, katera je prav po žganji dišala. Drugi zopet mené, da je v gozdu zašel in vsled neprestanega dežja od 10. do 11. t. m. zmrznil. No, pa bo že slavua komisija pravo zadela; ako ji bo čas dopustil, — da vsaj letos pride mrtveca pogledat: — kajti po mojem mišljenju bi se že stvar v treh dnevih lahko izvršila; kajti pri sedanjih temperaturi ne more, ali vsaj ne sme po postavi mrtvo truplo več nego 48 ur ležati, — vsaj mislim, da iz Borovnice v Ljubljano nij taka dalja, da se ne bi mogla taka važna stvar prej naznaniti. —

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 18. decembra. Dr. Poklukar, slovenski in česki poslanci interpelirajo učnega ministra zaradi nastavljenja slovenščine nezmožnih učiteljev na slovenskem Koroškem. Obrtnijska postava v tretjem branji sprejeta.

O statistiki Ogerske,

priobčil je „Pozor“ v svojej 88. letošnji številki jako zanimljive podatke, iz katerih omissis omittendis čitateljem v naslednjem podajamo glavne točke.

Načelnik statističnega urada za Ogersko, Karl Klette, kateri se kot pomagjareni Nemeč iz Draždan od 1861. leta piše Keleti, objavil je rezultate občnega popisa Magjarom na korist.

Po Klette-Keletijevem računu računijo se narodnosti v Ogerskej v okroglih številkah tako :

Leta 1870:	
1. Magjarov	6,156.000
2. Nemcev	1,821.000
3. Slovakov	1,817.000
4. Rumunov	2,470.000
5. Hrvatov in Srbov	474.000
6. Rusov (Rusinov)	470.000
7. Drugih (židov in ciganov)	11.000 (!)
8. Negovorečih (otrok)	— — —
vkupe 13,220.000 (13,219.000)	

Leta 1880:	
1. Magjarov	6,165.000 več 11.000
2. Nemcev	1,798.000 manj 23.000
3. Slovakov	1,790.000 „ 27.000
4. Rumunov	2,323.000 „ 147.000
5. Hrvatov in Srbov	606.000 več 132.000
6. Rusov	342.000 manj 128.000
7. Drugih (židov in ciganov)	203.000 več 192.000
7. Negovorečih	500.000 — — —
vkupe 13,730.000 več 510.000	

To je rezultat magjarske politike in številjenja po magjarskih uradnikih in agentih, ali bolje agentih-uradnikih, ker je vsak uradnik političen agent Magyarorszaga.

Da je vrh tega Kette-Keleti štel Magjarom na korist in na škodo Nemagjarov, uvidel bode vsak, komur je znan šovinizem Magjarov in fanatičnih lizunov, kar so običajno odpadniki, kakor je poturica vedno ljutejši, nego pravi Turek.

Kar najpred pade v oči, je to, da je Keleti pri vsej svojej dobri volji v 10 letih Magjare pomnožil samo za 11.000 duš. Znano je in po Magjarskih akademikih samih dokazano, da je Magjarov vsako leto za 50 do 200 tisoč manj, tedaj jeden milijon ali vsaj pol milijona vsako desetletje, tako da je magjarski akademik dr. Weselsky, primerjaje statistične podatke o magjarskem plemenu za dobo 40 let, prišel do zaključka, da, če gre enakomerno tako naprej, v 50—100 letih ne bode niti jednega Magjara več, kakor za Konstatina Velikega nij bilo več Rimljanov. Neplodnost Magjarkinj je obče poznata, kakor tudi njih kontingent v zloglasnih hišah, posvečenih Veneri vulgivagi. Hetero so na enak način uničile Helene in Pavel de Lagarde, ki kot zapadnjak gotovo sodi objektivno, prorokuje Magjarom, da kmalu izumro.

(Konec prih.)

Izpred porotnega sodišča Novomeškega.

Zadnja sesija porotnih obravnav pri Novomeški okrožni sodnji bila je kratka; trajala je samo jeden teden; predzadnja trajala je tri tedne. Vrsta porotnih obravnav v zadnji sesiji bila je ta: 11. decembra, Marija Mausar iz okraja Žužemperskega, hudodelstvo detoumora; obsojena na 5 let težke poostrene ječe. 12. decembra, Jože Weiss iz okraja Črnomalskega, hudodelstvo težke telesne poškodbe v smislu §§. 152 in 156 črka a. k. z.; obravnavana se je preložila, da se natančneje pozveduje. 13. decembra, Janez Žagar, hudodelstvo obrekovanja, prestopka tatvine in goljuhija; obsojen na 5 let težke poostrene ječe; Janez Žagar je iz okraja Ribniškega. 14. decembra, Marija Zorko, hudodelstvo zažiga; oproščena. 15. decembra, Osvald in Helena Olfatius iz okraja Rateškega; Osvald Olfatius obsojen na 14 mesecev težko poostrene ječe, Helena Olfatius na 13 mesecev. 16. decembra, Miko Predovič iz Jugorja, hudodelstvo zažiga; oproščen.

Razun obravnave proti Mariji Zorko in Miko Predoviču nij bilo v tej sesiji zanimivih obravnav.

Preiskave zaradi hudodelstva zažiga so mnogokrat jako težavne. Tatove ovadijo pogosto ukradene stvari same; te so prave njih izdajice. Drugače je pri hudodelstvu zažiga. Zažigalec utakne pazno vnetilo v streho, skrije se za kako pohištvo, za bližnji grmič; glej! uže se je prikazal „rudeč petelin“ na strehi — izvršil je nakanjeno hudodelstvo, ubere jo po varnih ovinkih, da se mu kreše izpod nog in pride na plan; ondi se oddahne. Da ga ne ovadijo posebno sumljive okolnosti, sumljivo

obnašanje storilca po izvršenem hudodelstvu, blizu pogorišča pozabljene stvari storilca, sledi stopalov na pogorišču in v bližini, katere se ujamejo z obutalom obdolženca, kar se čestokrat zgodi, potem se hudodelec sodnji lehkim srcem v pest smeji. Ker so vrhu tega, da so preiskave zaradi hudodelstva zažiga ob sebi težavne, celo izpovedbe prič samih mnogokrat jako nezanesljive — nij čuda, da je izid preiskave zaradi omenjenega hudodelstva obdolžencem pregostokrat ugoden. Izmej sedem toženih, katerih so prišli tekom letošnjega leta zaradi hudodelstva zažiga pred tukajšnjo porotno obravnavo, bili so spoznani od porotnikov nekrivi trije.

Evo vam jeden slučaj, ki utegne zanimati morebiti tudi osebe, kojim je pravdoslovje trn v peti, v pojasnilo.

Obravnavi pred porotniki v Novem Mestu 14. decembra predseduje prvosednik okrožne sodnije Novomeške. Na „klopi“ sedi Marija Zorko, dvajsetletna hči gruntarja iz Srednjega Arta okraja Krškega. Tožena je, da je v dan 8. oktobra letošnjega leta zvečer zapalila kočo očetovo v Srednjem Artu, leseno in s slamo krito, v kateri je imela mati očetova t. j. stara mati tožene, Urša Zorko stanovanje do smrti, z namenom, da pogori kočo, vsled česar je kočica tudi pogorela. Omeniti je, da je stanovala v tej koči zadnji čas Urša Zorko sama in mutasta njena hči Urša.

Tožena taji in z odločnostjo trdi, da je bila 8. oktobra od dveh popoldne do devete ure predpopoldne družega dneva neprenehoma v postelji, ker jo je „grizlo“, niti k svoji potrebi nij šla ves čas.

Prične se zaslišavanje prič.

Janez Starec pripoveda, da je proti 1/27. zvečer zapazil od svojega poslopja, da se pri zadnjem gorenjem delu kočice, v kateri je stanovala Urša Zorko, prav pri kapu sveti; mislil je, da je ondi Urša Zorko z lučjo in podal se je v hišo. Kmalu potem opozorila ga je pastarica njegova na ogenj, in takrat bila je streha uže v plamenu. Janez Starec pravi, da so sorodniki Urše Zorko, kateri stanujejo blizu pogorele hiše, prišli gasiti še le takrat, ko uže nij bilo rešitve več. Janez Starec nadalje pove, da je tožena Marija Zorko materi stari sovražna in da jo je mnogokrat psovala in se z njo prepirala, kar pa tožena taji. Janez Starec nadalje pravi, da se je pastir očeta tožene, imenom France Šribar, nagrozil Urši Zorko, da bode zapalil kočico, v kateri Urša Zorko stanuje, ako se ne bo pobrala iz nje.

(Konec prih.)

Razne vesti.

* (Moderno kroténje viharja.) Praktičen poskus, kako učinkuje olje za razburjeno valovje, vršil se je pretečni četrtek pri Tynemouthu. Bril je z veliko silo vzdohni veter in morje pri uhodu v Tyne bilo je silno razburkano. Ko je bil vihar najsilovitejši, skušal je parnik „East Anglian“, prišedši iz Yarmoutha, zapeljati v pristanišče. Ker pa je bilo to jako nevarno početje, sklenil je načelnik ladije poskušati učinek olja na valove in je postavil dva moža, vsacega s kublico dveh gallon olja, na oba konca parnika. Olje to ulilo se je počasi na valovje, katero je začelo takoj postajati mirneje in kmalu je mogla ladija brez nevarnosti in škode jadrati v luko. Porabljeno olje bilo je navadno gorivo in izlilo se ga je le kakih štiri do pet gallon v morje.

Umrli so v Ljubljani:

14. decembra: Jožef Uršič, mizar, 46 l., Rimska cesta št. 17, za sušico.
15. decembra: Santina Cillenti, zlatarjeva hči, 13 m., Stari trg št. 20, za rhabitudo. — Marija Ničman, starinarjeva udova, 72 l., Gospodske ulice št. 3, za marasmom. — Reza Pavlič, gostija, 79 l., Kravja dolina št. 11, za marasmom. V deželnej bolnici.
12. decembra: Jožef Lavrič, delavec, 66 l., za oslabljenjem v starosti.

Tujci:

17. decembra.

Pri **Slonu**: Mislér iz Ogulina. — Hieber iz Gradca. — Paulič iz Loke. — Vidman iz Brna. — Wolf z Dunaja. — Schollmayer iz Slatine. — Kunzelman z Dunaja. — Eder iz Pešte. — Zörer iz Begunj. — Pavlič iz Zagreba. — Podgornik iz Gorice.
Pri **Malič**: Michl z Dunaja. — Domladič iz Ilirske Bistrice. — Blau, Marcus, Hirschler, Schenk, Fischer, Schutz, Szlavik, Weltmann z Dunaja.
Pri **bavarskem dvoru**: Poci z Dunaja. — Peček iz Linca. — Omahen iz Krškega. — Aušič iz Črnomlja. — Grosslercher z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
15. decembra	ob 7. uri	737.20 mm.	+ 5.0° C	slabotna burja	deloma jasno	0.50 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	737.60 mm.	+ 8.8° C	slabotna jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	737.94 mm.	+ 7.2° C	slabotna jugozahod	oblačno	
16. decembra	ob 7. uri	738.00 mm.	+ 6.6° C	brezvetrije	oblačno	0.00 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	736.98 mm.	+ 10.2° C	brezvetrije	deloma jasno	
	ob 9. uri zvečer	737.48 mm.	+ 8.4° C	slabotna jugozahod	lačno	
17. decembra	ob 7. uri	739.06 mm.	+ 6.6° C	slabotna zahod	oblačno	0.00 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	739.44 mm.	+ 6.8° C	slabotna zahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	740.44 mm.	+ 5.4° C	slabotna sever	oblačno	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk se je zadnje dni za spoznanje vzdignil; bil je pa še vedno podnormalen; razdeljen je bil še vedno zelo enakomerno; razloček med maksimumom in minimumom le neznamenit. Vetrovi so bili še vedno slabotni in so prevladovali južni vetrovi nad severnimi. Temperatura je stala povsod močno nad normalom; razloček med maksimumom in minimumom je postal nekoliko večji. Nebo je bilo še vedno povsod večinoma oblačno, le sem pa tja tudi deloma jasno; vreme sicer ne deževno, vendar še precej spremenljivo.

Tržne cene v Ljubljani

dné 16. decembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	31
Rež,	5	04
Ječmen	4	39
Oves,	2	93
Ajda,	4	39
Proso,	4	87
Koruza,	5	60
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	50
Maslo, kilogram	—	94
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	70
" povojen,	—	80
Surovo maslo,	—	80
Jajca, jedno	—	3
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	48
Svinjsko	—	46
Koštrunovo	—	28
Kokoš	—	35
Golob	—	16
Seno, 100 kilogramov	2	86
Slama,	1	87
Drva trda, 4 kv. metre	6	80
" mehka,	4	50

Dunajska borza

dné 18. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	gld.	kr.
Papirna renta	75	50
Srebrna renta	76	30
Zlata renta	94	35
5% marcna renta	89	85
Akcije narodne banke	824	—
Kreditne akcije	277	30
London	119	45
Napol.	9	49
C. kr. cekini	5	66
Nemške marke	58	60
4% državne srečke iz l. 1854	250	117
Državne srečke iz l. 1864	100	165
4% avstr. zlata renta, davka prosta	94	65
Ogrska zlata renta 6%	118	—
" " 4%	84	55
" " papirna renta 5%	83	70
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—
Dunava reg. srečke 5%	100	113
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	70
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	10
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75
Kreditne srečke	100	174
Eudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	113
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	210	25

Zahvala.

Presrčno hvalo izrekam v imenu svojem in svojih vsem častitim in predragim prijateljem, koji so se udeležili poslednjega sprevoda moje ljube ranjke žene, kakor i onim, koji so se sočutno razili o mojej nenadomestnej izgubi ter neznosnej nesreči, katera me je tako nenadoma zadela.

Razdrto, 15. decembra 1882.

(794)

Hinko Kavčič.

Ravnokar je na svitlo prišla knjiga

Slovenska mati.

V poduk materam, kako naj sebe in svoje otroke zdrave obvarjejo.

Spisal dr. Kočevar v Celji.

Cena 30 kraje., — po pošti 32 kraje.

Dobi se pri pisatelji in v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani. (793—1)

Razpis

službe občinskega tajnika v Sevnici.

Pri občini Sevnškej ima se 1. februvarja 1883 služba občinskega tajnika z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem nadomestiti.

Prosilci za to službo, ki imajo znanje nemščine in slovenščine v govoru in pisavi in popolno zmožnost za to službo izkazati, naj pošljejo svoje prošnje s prilogami podpisanemu županstvu do 1. januarja 1883.

Prosilci samskega stanu bodo pri oddajanji te službe imeli prednost.

Županstvo v Sevnici,

dné 16. decembra 1882.

(792—1)

Župan: Medie m. p.

Št. 18.474.

(771—3)

Razglas

Po obrokih z visokim c. kr. ministerskim ukazom dné 28. marca 1881 drž. zak. št. 30 določenih, morajo se vse zadnjokrat leta 1879 cimentirane, prometu služeče mere, kot metri, lesene mere za suhe pridelke in mere iz kovine za tekočino, dalje vsi leta 1880 zadnjokrat cimentirani uteži, tehtnice, lesene mere za tekočino in kositerske posode za mleko še v teku tega leta proti plačilu polovice takse cimentirati. To se dotičnim trgovcem in obrtnikom naznani z dostavkom, da bode treba od 1. januarja 1883 za cimentiranje zgoraj omenjenih mer, utež in tehtnic celo takso plačati in da se bode razen tega zaradi neponovljenega cimenta proti posestniku kazensko postopalo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 5. decembra 1882.

Župana namestnik.

Št. 8048.

(772—2)

Razglas.

Dné 15. januarja 1883 bo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Postojini dražba, pri kateri se bodo vsa dela in druge potrebščine za popravo cerkve in farovža v Košani oddalo.

Cenjeno je vse na 6319 gld. 68 kr.

Plani, preudarki in pogoji se vsak dan lahko tukaj pregledajo.

Podvzetniki so povabljeni!

C. kr. okr. glavarstvo v Postojini,

dné 1. decembra 1882.

Lepo posestvo

je prostovoljno na prodaj v Zatičini. Hiša z jednim nadstropjem in družim gospodarskim poslopjem stoji na lepem kraju ravno pred okrajno sodnijo ter je pripravna za krémo in prodajalnicu. Pri hiši je tudi nad 6 oralov njiv in nekoliko senožeti in nad 7 oralov lepega mladega gozda. Kdor želi kupiti omenjeno posestvo, izve vse bolj natančno pri posestniku h. št. 58 v Zatičini. (762—3)

Umetne

(574—32)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulojdu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

zobni zdravnik A. Paichel, poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Pravo naravno

pomuhljevo jetrno olje,

priljubljeno po prostem odtoku jedra vrh druge naravnih svežih jeter, ne zamenjati ga s čišćenim ali pa s takim, ki se zadobi iz skisanih jeter. Vspešneje kot vsaka druga vrsta tacega olja, ki se prodaje v trgovini, se posebno uporablja proti škrofeljem, rahitidi, plučnici, kroničnim oprham itd. itd. — V steklenicah à 60 kr. (10 steklenic 5 gld., za klgr. 2 gld.); spojeno z železnim jodirjem posebno vspešno v steklenicah po 1 gld. (10 steklenic 8 gld.) prodaje in razpošilja s poštnim povzetjem

G. PICCOLI,

lekarnar „pri angelji“ v Ljubljani, Dunajska cesta. (696—8)

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek,

splošno priljubljen, vpliva zelo oživljajoče in napravi zobe blesteče bele, à 30 kr.

! Najnovejše spričalo. !

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo salicilno ustno vodo in salicilni zobni prašek z izvrstnim vspehom in priporočati ja morem vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice.

Spoštovanjem

(466—17) Anton Slama, župnik.

Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju

lekarna „pri samorogu“, v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

1000 dobitkov v vrednosti gld. 213.550.

Loz 50 kr.

1000 dobitkov v vrednosti gld. 213.550.

1. glavni dobitek: v gotovem 50.000 gld. ali 8800 cekinov.
2. glavni dobitek: v gotovem 20.000 gld. ali 3500 cekinov.
3. glavni dobitek: v gotovem 10.000 gld. ali 1750 cekinov.
4. glavni dobitek: ovratnik in uhani z briljanti, vrednost 10.000 gld.

Štirje dobitki: Kinč od zlata z briljanti in biseri v vrednosti po 5000 gld.

Pet dobitkov: Različne stvari za kinč v vrednosti po 3000 gld.

987 dobitkov v vrednosti po 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25 goldinarjev.

Srečkanje 5. januarja 1883.

Cena jednemu lozu 50 kr. (783—3)

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštnino naj se pošiljajo na

TRST, P. Grande 2. loterijski oddelek tržaške razstave TRST, P. Grande 2.

Kdor hoče loze razprodajati, obrne naj se takoj na predstoječo adresu.

Lozi dobivaje se v Ljubljani pri slavnej kranjskej eskomptnej banki, pri J. C. Luckmannu, Edv. Mahru in Jan. Ev. Bučarjevih naslednikih.